

Дар Вазорати адлияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 10 декабри соли 2025, №1379
ба қайд гирифта шудааст

Бо қарори Раёсати
Бонки миллии Тоҷикистон
аз 24 ноябри соли 2025, №147
тасдиқ шудааст

Тартиби ифшо намудани маълумот оид ба хизматрасониҳои суғуртавӣ

Тартиби ифшо намудани маълумот оид ба хизматрасониҳои суғуртавӣ (минбаъд – Тартиби мазкур) мутобиқи қисми 5 моддаи 34 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ» бо мақсади фароҳам овардани шароити мусоид барои ҳимояи ҳуқуқҳои истеъмолкунандагони хизматрасониҳои суғуртавӣ, баланд бардоштани сатҳи маърифати ҳуқуқӣ ва таҳкими эътимоду боварии аҳоли ба фаъолияти ташкилотҳои суғуртавӣ таҳия гардида, тартиби ифшо намудани маълумот оид ба хизматрасониҳои суғуртавиرو муқаррар менамояд.

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Дар Тартиби мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:
 - воҳиди сохтори ваколатдори Бонки миллии Тоҷикистон - идораи ҳимояи ҳуқуқҳои истеъмолкунандагони хизматрасониҳои молиявӣ ва шӯъбаҳои минтақавии Бонки миллии Тоҷикистон, ки дар амалӣ намудани чорабиниҳо бо мақсади фароҳам овардани шароити мусоид барои ҳимояи ҳуқуқҳои истеъмолкунандагони хизматрасониҳои молиявӣ вазифадор мебошанд;
 - истеъмолкунанда/истеъмолкунандагони хизматрасониҳои суғуртавӣ (минбаъд - истеъмолкунанда/истеъмолкунандагон) – шахси/шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз хизматрасониҳои ташкилотҳои суғуртавӣ истифода мебарад/мебаранд ё мақсади истифодабарии онҳоро дорад/доранд;
 - ифшои маълумот – пешниҳоди маълумот ба истеъмолкунандагони хизматрасониҳои суғуртавӣ дар бораи шартҳои хизматрасониҳои пешниҳодшавандаи ташкилотҳои суғуртавӣ ба тариқи шифоҳӣ, хаттӣ ва ё электронӣ;
 - хизматрасониҳои суғуртавӣ – хизматрасониҳое, ки ташкилотҳои суғуртавӣ ба истеъмолкунандагони хизматрасониҳои суғуртавӣ дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи

низоми иҷозатдиҳӣ» ва муқаррароти қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд;

2. Ташкилотҳои суғуртавӣ бо санади дохилии худ тартиби ба истеъмолкунандагон ифшо намудани маълумот дар бораи хизматрасониҳои суғуртавиرو бо дар назар доштани талаботи Тартиби мазкур муқаррар менамоянд.

2. ПРИНЦИПҲО ВА ТАЛАБОТИ УМУМӢ БА ИФШОИ МАЪЛУМОТ ОИД БА ХИЗМАТРАСОНИҲОИ СУҒУРТАВӢ

3. Ташкилотҳои суғуртавӣ ҳангоми муносибат бо истеъмолкунандагон бояд принципҳои адолат, поквичдонӣ, баробарӣ ва кордониро риоя намуда, ифшои маълумотро бо риояи талаботи ҳадди ақали зерин анҷом диҳанд:

- маълумот барои тамоми истеъмолкунандагон ва истеъмолкунандагони эҳтимолиӣ бояд бо ҳуқуқҳои баробар ва дар ҳаҷми баробар пешниҳод гардад;
- маълумот бояд саҳеҳ ва пурра буда, сари вақт пешниҳод карда шавад;
- маълумот бояд барои истеъмолкунанда бо забони соддаву фаҳмо пешниҳод гардида, набояд калимаву ибораҳои печидаву душворфаҳмро дар бар гирад;
- маълумот бояд ба забони давлатӣ ба истеъмолкунанда пешниҳод карда шавад ва он ҳангоми зарурат ба дилхоҳ забони дигар низ пешниҳод мегардад;
- маълумот ба истеъмолкунанда бояд бо андозаи чунин ҳарфе пешниҳод гардад, ки истеъмолкунанда тавонад ба осонӣ маълумоти зарурӣ ва муҳимми дар хизматрасонӣ пешбинишударо пайдо кунад;
- маълумот дар бораи хизматрасонӣ бояд тавре пешниҳод гардад, ки барои истеъмолкунанда аз нуқтаи назари дарки моҳияти хизматрасонӣ ва арзёбии мутобиқати он ба ниёзҳои худ бамаврид ва пурмухтаво бошад;
- маълумоти пешниҳодшуда набояд дар шакле пешниҳод гардад, ки шартҳои муҳимро пинҳон созад ё аҳамияти онҳоро коҳиш диҳад ва тасаввуротро ба миён орад, ки онҳо муҳимму татбиқнашаванда нестанд (дар робита ба ин, ба таърифи маънои маълумоте, ки ба духурагӣ оварда мерасонад ё боиси маънидодкунии дигари хусусиятҳои хизматрасониҳои суғуртавии пешниҳодшаванда мегардад, роҳ дода намешавад);
- маълумот бояд ба санаи пешниҳоди он, тибқи ҳолатҳое, ки истеъмолкунанда изҳор намудааст ва ба шартҳои шартномаи хизматрасонӣ таъсир расонидаанд, аҳамиятнок бошад;
- маълумоте, ки манфиат аз хизматрасонии пешниҳодшавандаро пешбинӣ менамояд, бояд инчунин хавфҳои дахлдорро (дар сурати мавҷуд будани онҳо) инъикос намояд.

4. Талаботи дар банди 3 зикршуда бояд ҳангоми наشري маълумот дар сомонаи расмӣ, лавҳаҳои иттилоотӣ дар маҳалҳои хизматрасонӣ ва варақаҳои ахборотӣ (иттилоотӣ)-и ташкилотҳои суғуртавӣ низ риоя карда шаванд.

5. Ташкилотҳои суғуртавӣ уҳдадоранд, ки дар саҳифаи аввали сомонаи расмии худ маълумот оид ба ном, суроғаи маҳалли қойгиршавӣ, речаи қорӣ,

рақами телефони боварии (маркази тамоси) ташкилоти суғуртавӣ, тартиби пешниҳоди муроҷиатҳо аз ҷониби истеъмолкунандагон, инчунин рақами телефони боварии Бонки миллии Тоҷикистонро ҷойгир намоянд. Ташкилотҳои суғуртавӣ ҳамчунин уҳдадоранд, ки дар маҳалли хизматрасонии худ дар лавҳаи иттилоотӣ дар баробари дигар маълумоти барои истеъмолкунандагон муҳим, аз ҷумла дар бораи хизматрасониҳои суғуртавӣ ва ташкилоти суғуртавӣ, рақами телефони боварии Бонки миллии Тоҷикистонро низ дар ҷойи намоён ҷойгир намоянд.

3. ИФШОИ МАЪЛУМОТ БА ИСТЕЪМОЛКУНАНДА ТО БАСТАНИ ШАРТНОМАИ СУҒУРТА

6. То баستاني шартнома оид ба пешниҳоди хизматрасониҳои суғуртавӣ ба истеъмолкунанда бояд ифшои пурраи маълумот дар бораи хизматрасонии пешниҳодшаванда ва ҳуқуқи манфиатҳои қонунии онҳо таъмин карда шавад. Ташкилотҳои суғуртавӣ бояд тамоми чораҳои заруриро андешанд, то ки маълумот дар бораи шартҳои пешниҳоди хизматрасониҳои суғуртавӣ, муҳимият ва афзалияти онҳо, хавфҳои эҳтимолии алоқаманд, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, оқибатҳо ва масъулияти ҷонибҳо ба маълумоти истеъмолкунанда расонда шаванд.

7. Пеш аз он ки шартномаи хизматрасонӣ бо суғурташаванда баста шавад, ташкилоти суғуртавиرو зарур аст:

- ба истеъмолкунанда моҳият ва шартҳои асосии хизматрасонии мушаххаси мавриди таваҷҷуҳи ӯ қароргирифта ё ба зиммааш вогузоршударо фаҳмонида, истеъмолкунандаро бо қоидаҳои суғурта шинос намояд ва роҳҳои ба манфиат истифода кардани онро муаррифӣ намояд;

- истеъмолкунандаро бо ҳаҷму меъёри пардохту ҷубронҳои суғуртавие, ки ба пешниҳоди хизматрасонии суғуртавии мавриди таваҷҷуҳи ӯ иртиботдоранд, шинос намояд;

- ба истеъмолкунанда ҳангоми ба амал омадани ҳодисаи суғуртавӣ тартиби муроҷиат, муҳлат ва раванди баррасии онро тибқи талаботи қонунгузорӣ, аз ҷумла дар асоси муқаррароти шартнома ва қоидаи суғурта, фаҳмонад;

- истеъмолкунандаро дар бораи уҳдадориҳои бо дар назар доштани чораҳои таъсиррасонӣ, ки ташкилоти суғуртавӣ метавонад, дар ҳолати иҷро нашудани уҳдадориҳои истеъмолкунанда (ноустуворона ё ҳамагуна чораҳои дигар, ки вазъи молиявии истеъмолкунандаро бадтар месозанд) ва дар шартномаю қоидаи суғурта пешбинӣ шудаанд, хабар диҳад;

- истеъмолкунандаро дар бораи шакл, мунтазамӣ ва муҳлати пешниҳоди маълумот (иқтибосҳо, огоҳинома) пас аз ба имзо расондани шартнома огоҳ созад;

- то баستاني шартномаи суғурта ба истеъмолкунанда имконият ва муҳлати заруриро барои шиносшавӣ бо муқаррароти шартнома имконият ва муҳлати зарурӣ тибқи қоидаҳои суғурта пешниҳод намояд;

- ба истеъмолкунанда дар бораи ҳуқуқи ӯ оид ба даст кашидан аз хизматрасонии суғуртавӣ баъди бастанӣ шартнома ва пеш аз гирифтани мукофоти суғуртавӣ корҳои фаҳмондадихӣ гузаронад;

- дар ҳолате, ки тибқи шартҳои хизматрасонӣ зарурати истифодабарии хизматрасонии иловагии аз ҷониби шахси сеюм пешниҳодшаванда ҷой дошта бошад, ба истеъмолкунанда интиҳоби чунин шахси сеюмро пешниҳод намояд.

8. Ба истеъмолкунандаи хизматрасониҳои суғуртавӣ бояд маълумоти кофӣ оид ба маҳсулот ва хизматрасониҳо пешниҳод карда шавад, то ӯ тавонад вобаста ба эҳтиёҷот ва имкониятҳои молиявиаш маҳсулот ва ё хизматрасонии суғуртавии мувофиқро интиҳоб намояд.

9. Пеш аз пешниҳоди хизматрасонии суғуртавӣ ё додани маслиҳат оид ба суғуртакунонӣ, ташкилоти суғуртавӣ бояд вазъи молиявӣ ва имкониятҳои истеъмолкунандаро баҳогузорӣ намуда, инчунин иҷрои талаботи зеринро таъмин намояд:

- то бастанӣ шартномаи суғурта маълумоти муфасссал дар бораи шартҳои пешниҳоди хизматрасонии суғуртавӣ, аз ҷумла маълумот оид ба арзиши пурраи он ифшо карда шавад;

- ба истеъмолкунанда оқибатҳои иҷро нашудан ё ба таври дахлдор иҷро нагардидани уҳдадориҳои ӯ ва ҷавобгарӣ аз рӯйи шартномаи суғурта шарҳ дода шавад;

- ҳангоми интишор ва паҳн кардани маълумот дар бораи арзиши хизматрасонии суғуртавӣ бояд андозаи маблағи суғуртавӣ ва мукофоти суғуртавӣ ифшо шаванд.

10. Агар ташкилоти суғуртавӣ аз пешниҳоди хизматрасонӣ ба истеъмолкунанда даст кашад, ташкилоти суғуртавӣ бо дархости истеъмолкунанда ба ӯ нусхаҳои аслии ҳамон ҳуҷҷатҳоеро бармегардонад, ки истеъмолкунанда аз шахси сеюм барои пешниҳод ба ташкилоти суғуртавӣ бо мақсади истифода намудани хизматрасонӣ ба даст овардааст.

11. Ташкилоти суғуртавӣ ҳангоми пешниҳоди хизматрасониҳои суғуртавӣ ба истеъмолкунанда уҳдадор аст то бастанӣ шартномаи суғурта ба суғурташаванда шартҳои асосии қоидаи суғурта, аз ҷумла маълумоти зеринро пешниҳод намояд:

- дар бораи хавфҳои суғуртавӣ;
- дар бораи ҳодисаҳои суғуртавӣ, ки ҳангоми фаро расидани он пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) амалӣ карда мешавад;
- дар бораи муайян намудани маблағи суғуртавӣ;
- тарифи суғуртавӣ;
- дар бораи андозаи мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ);
- дар бораи тартиби бастан, иҷро ва қатъ намудани шартномаҳои суғурта;
- дар бораи ҳуқуқи уҳдадориҳои тарафҳо;
- дар бораи тартиби муайян намудани ҳаҷми зиён ё зарар ва муайянкунии маблағи пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ);

- дар бораи тартиб ва муҳлати огоҳонидани ташкилоти суғуртавӣ оид ба руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ;

- дар бораи амалҳои суғурташаванда, ҳангоми ба миён омадани ҳодисаи суғуртавӣ (агар дар амалҳои муайян (беамалии) суғурташаванда барои рад кардани пардохти суғурта ва ҷуброни суғуртавӣ асос шуда тавонад, махсусан қайд карда мешавад);

- дар бораи ҳолатҳои рад кардани пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) ва муқаррароти дигар, ки пешниҳодаш зарур мебошад.

12. Ташкилотҳои суғуртавӣ ҳангоми пешниҳоди хизматрасониҳои суғуртавӣ уҳдадоранд ба истёсмолкунанда маълумотнома дар бораи шартҳои асосии хизматрасониҳои пешниҳодшавандаро тибқи замимаи Тартиби мазкур ба андозаи хуруфи на хурдтар аз 20 пешниҳод намоянд.

4. ИФШОИ МАЪЛУМОТ ДАР ШАРТНОМАИ СУҒУРТА

13. Шартномаи суғурта бояд ба талаботи муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқ буда, ифшои маълумоти зеринро дар бар гирад:

- оид ба субъектҳо ва объектҳои суғурта;
- оид ба ҳодисаи суғуртавӣ;
- оид ба андозаи маблағи суғуртавӣ;
- оид ба андозаи мукофоти суғуртавӣ ва бо нишон додани муҳлати пардохти он;
- оид ба андозаи тарифи суғуртавӣ;
- оид ба тартиби ҷуброни суғуртавӣ;
- оид ба пардохти суғуртавӣ;
- оид ба муҳлати амали шартномаи суғурта;
- оид ба хавфҳои, ки ҳодисаи суғуртавӣ ҳисобида намешаванд (истисноҳо);
- оид ба ҳуқуқ ва уҳдадориҳои суғурташаванда ва ташкилоти суғуртавӣ;
- оид ба тартиби огоҳ намудани ташкилоти суғуртавӣ дар бораи руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ ва номгуӣи ҳуҷҷатҳо барои гирифтани ҷуброни суғуртавӣ;
- оид ба ҳуқуқи талаб намудани ҳуҷҷатҳои иловагӣ аз ҷониби ташкилоти суғуртавӣ барои гирифтани ҷуброни суғурта;
- оид ба ҳолати рафънопазир;
- оид ба истиноди маҳфӣ;
- оид ба тартиби пурра ё пеш аз муҳлат қатъ кардани шартномаи суғурта;
- оид ба истиноди ҳалли баҳсҳо.

14. Маълумотҳои шартномаи суғуртаи ҳатмиро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи суғуртаи ҳатмӣ муқаррар менамояд.

15. Намунаи шартномаи суғурта аз ҷониби ташкилоти суғуртавӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ таҳия гардида, бо мақоми назорати суғуртавӣ мувофиқа карда мешавад.

5. ИФШОИ МАЪЛУМОТ ДАР МУДДАТИ ЭЪТИБОРИ ШАРТНОМАИ СУҒУРТА

16. Дар давоми муҳлати эътибори шартнома ташкилотҳои суғуртавӣ бояд ба истеъмолкунанда маълумоти зеринро ифшо намояд:

- дар бораи тағйир ёфтани андозаи мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ), маблағи суғуртавӣ ва ҳуқуқи уҳдадориҳои дигаре, ки дар шартномаи суғурта пешбинӣ шуда бошанд;

- дар бораи тағйири иловаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки бевосита ба ҳуқуқ ва уҳдадориҳои истеъмолкунандаи хизматрасонии суғуртавӣ рабт доранд, агар чунин тағйирот ба ҳолати молиявии истеъмолкунанда таъсир расонад ва дар шартнома пешбинӣ шуда бошанд;

- дар бораи тағйироти дигар, ки ба доираи муносибатҳои тарафҳои шартномаи суғурта бевосита таъсир мерасонанд, агар дар шартнома пешбинӣ шуда бошад.

17. Маълумот ба истеъмолкунанда бо созиши тарафҳои шартнома дар ташкилоти суғуртавӣ тавассути почта ё почтаи электронӣ, инчунин тариқи истифодаи воситаҳои алоқаи дигар пешниҳод мегардад.

18. Дар ҳолатҳое, ки ташкилоти суғуртавӣ дар бораи тағйирот тариқи телефон хабар медиҳад, корманди ташкилоти суғуртавӣ бояд чунин амалҳоро анҷом диҳад:

- насаб ва номи худро гӯяд, инчунин номи ташкилоти суғуртавиرو ба истеъмолкунанда хабар диҳад;

- занги телефонӣ танҳо аз рақами телефонҳои расмии ташкилоти суғуртавӣ, ки қаблан ба истеъмолкунанда ифшо шудааст, сурат гирад;

- дар бораи мақсади занги телефонӣ бо забони барои истеъмолкунанда фаҳмо хабар диҳад, агар тарафҳо барои гирифтани маълумот бо дигар забон маслиҳат накарда бошанд;

- дар бораи сабти гуфтугӯи телефонӣ хабар диҳад, агар чунин сабт анҷом дода бошад;

- бо дархости истеъмолкунанда гуфтугӯи телефониرو қатъ намуда, дертар занг занад.

19. Ташкилоти суғуртавӣ бояд фавран баъд аз қабули ариза ба суғурташаванда ҳуҷҷатеро пешниҳод намояд, ки он далели ба қайд гирифта шудани аризаи суғурташаванда барои пардохти ҷуброни суғуртавӣ бошад.

20. Дар сурати нопурра пешниҳод намудани маълумот барои гирифтани пардохту ҷуброни суғуртавӣ, ташкилоти суғуртавӣ дар муҳлати на бештар аз як рӯзи корӣ аз рӯзи гирифтани ҳуҷҷатҳо ба суғурташаванда дар бораи номгӯи пурраи маълумот хабар диҳад.

21. Ташкилоти суғуртавӣ баъди қабули қарор дар бораи пардохту ҷуброни суғуртавӣ бояд дар давоми на дертар аз 3 (се) рӯзи корӣ ба суғурташаванда маълумоти дахлдор пешниҳод намояд.

22. Қарор дар бораи пардохту чуброни суғуртавӣ бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- қарор дар бораи пурра пардохт кардани пардохту чуброни суғуртавӣ, қисман пардохт кардан ва ё рад кардани пардохти чуброни суғуртавӣ;
- сабабҳо (асосҳо)-и рад кардани пардохту чуброни суғуртавӣ, аз ҷумла истинод ба бандҳои дахлдори шартномаи суғурта ва (ё) қонунгузорӣ;
- андозаи маблағи пардохту чуброни суғуртавии ҳисобшуда ;
- тартиб ва шартҳои пардохту чуброни суғуртавӣ;
- маълумот дар бораи бақияи маблағи суғурта (дар сурати аз ҳаҷми умумии маблағи суғуртавӣ кам шудани андозаи пардохту чуброни суғуртавӣ);
- маълумот барои тамос, ки тавассути он дорандаи полиси суғуртавӣ маълумоти иловагиро дар бораи пардохту чуброни суғуртавӣ дастрас карда метавонад.

6. ТАДБИРҲОИ НАЗОРАТИ РИОЯИ ТАРТИБИ МАЗКУР ДАР ТАШКИЛОТҲОИ СУҒУРТАВӢ

23. Бо мақсади таъмини ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии истеъмолкунандагон ва баланд бардоштани сифати хизматрасонӣ, ташкилотҳои суғуртавӣ уҳдадоранд назорати дохилии риояи Тартиби мазкурро таъмин намоянд.

24. Ташкилотҳои суғуртавӣ уҳдадоранд тартиби ифшои маълумот оид ба хизматрасониҳои суғуртавиرو ба кормандони масъули худ омӯзонанд ва раванди аз тарафи онҳо ифшо гардидани маълумот оид ба хизматрасониҳои суғуртавиرو доимо таҳти назорати қатъӣ қарор диҳанд.

25. Воҳиди сохтори ваколатдори Бонки миллии Тоҷикистон риоя гардидани талаботи Тартиби мазкурро аз тарафи ташкилотҳои суғуртавӣ назорат менамояд.

7. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

26. Дар ҳолати аз ҷониби ташкилотҳои суғуртавӣ риоя нагардидани Тартиби мазкур, Бонки миллии Тоҷикистон нисбати онҳо тибқи моддаи 34¹ Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ» чораҳои фаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ татбиқ менамояд.

Замима ба Тартиби
ифшо намудани маълумот
оид ба хизматрасониҳои суғуртавӣ

МАЪЛУМОТНОМА

оид ба шартҳои асосии суғурта

(Маълумотнома шартномаи суғуртaro иваз наменамояд. Пеш аз он ки ба бастани шартномаи суғурта розӣ шавед, шартҳои онро бодикқат омӯzed!)

ҚИСМИ 1. Маълумот дар бораи суғурта		
1	Объекти суғурта	
2	Маблағи суғуртавӣ (маблағе, ки молу мулки суғурташуда аз рӯйи он баҳо дода шудааст)	
3	Хавфҳои суғуртавӣ (ҳодисаҳое, ки ҳангоми ба амал омадани он суғуртакунанда ба суғурташаванда маблағи зарарро пардохт менамояд)	
4	Тарифи суғуртавӣ	
5	Маблағи мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ)	
6	Давраи пардохти мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ)	(Як маротиба ё давра ба давра)
7	Мухлати амали шартномаи суғурта	
8	Тартиб ва муҳлати огоҳонидан дар бораи ба амал омадани ҳодисаи суғуртавӣ	Мухлат ва маълумот барои тамос
9	Тартиби пешниҳоди ариза дар бораи пардохту чуброни суғуртавӣ	Мухлат ва маълумот барои тамос
10	Ҳолатҳои рад кардани пардохту чуброни суғуртавӣ	

Дурустӣ ва бозғаймодии
маълумотро тасдиқ мекунам

(насаб, ном ва имзои намоёнанди ташкилоти суғуртавӣ)

Ман гирифтани
маълумотномаро тасдиқ мекунам

(насаб, ном ва имзои суғурташаванда)

